

## ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ

ಇತರ ಇಸ್ಲಾಮೀ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅಥವ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅರಬಿ ಭಾಷೆಯ ಅಗತ್ಯ ಬಹಳವಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಅರಬಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ವ್ಯಾಪಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಅರಬಿ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷತೆಗಳ ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದರು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಹೊಸ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದರು. ಇದನ್ನು ವ್ಯಾಕರಣ ವಿದ್ಯೆ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದದ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲ ಮಗ್ನಿಟಿನಿಂದಲೂ ಚಚೆಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಖಲೀ ಬಿನ್ ಅಹ್ಮದ್ ಅಲ್ ಫರಾಹೀರಿ ಮತ್ತು ಇಬ್ನ್ ಜನೀ ಮುಂತಾದವರ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾಠವಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಚನವನ್ನೂ ಅದು ನಾಮಪದವಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಶ್ರೀಯಾಪದವಾಗಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರವಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಕುರಿತು ಜಿಂತಿಸಿದರು. ನಾಮಪದ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯಾಪದದಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಪದ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪದಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅದು ವಿಭಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಈ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಕರಣ ವಿದ್ಯಾಂಸರಾದ ಸ್ಯೇಬವಿಯರವರು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಧಿಸುವ ವಚನಗಳ ಕುರಿತು ಜಿಂತಿಸಿದರು. ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ವಾಕ್ಯಗಳ ಪದಗಳ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಸಂದಭಾರನುಸಾರ ಸ್ವರಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವರು ವ್ಯಾಕರಣ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದರು. ಮೊತ್ತ ಮೊದಲು ಈ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಗ್ರಂಥ ರೂಪ ನೀಡಿದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಂಡಿತ ಸ್ಯೇಬವಿಯ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಲ್ ಕಿತಾಬ್ ಎಂಬ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಇಲ್ಲು ಮುಂಜಮ್ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲುದ್ದಲಾಲಃಗಳಿಗೆ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನೂ ಹಾಕಿದರು. ಇಲ್ಲು ಮುಂಜಮ್ ಮೂಲ ವಚನಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲುದ್ದಲಾಲಃವು ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತತ್ತ್ವರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವವರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಹೆಚ್ಚು ಉನ್ನತವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು, ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಗಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಬಂದರು. ಏವಿಧ ಇಸ್ಲಾಮೀ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಈ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಈಜಿಪ್ತನಲ್ಲಿ ಅಹ್ಮದ್ ಬಿನ್ ಜಾಫರ್ ವೇನೂರಿ (ಮರಣ: 289 ಹಿಜರಿ) ಅವರು ಇಸ್ಲಾಹುಲ್ ಮುಂತಿಕ್ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅಬೂ ಜಾಫರ್ ಅಲ್ ಖಾಸ್ (ಮರಣ: 338 ಹಿಜರಿ) ಅವರು ಅಶ್ರಾಬುಲ್ ಕುರ್‌ಆನ್ ಮತ್ತು ಮಾತನಿ ಅಲ್ ಕುರ್‌ಆನ್ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು ಹಾಗೂ ಸ್ಯೇಬವಿಯರವರ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದರು.

ಇರಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಬೂ ಅಲೀ ಅಲ್ ಫಾಸಿರ್ ಯವರ ಶಿಷ್ಯ ಇಬ್ನ್ ಜನೀಯವರು ಸರ್ದಾಲತುಲ್ ಅಶ್ರಾಬು, ಅಲ್ ಖಿಸಾಯಿಸ್ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹಿಜರಿ 392ರಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು. ಅಬೂ ಉಬ್ಯೆದ್ ಅಲ್ ಕಾಸಿಮ್ ಬಿನ್ ಸಲ್ಲಾಮ್‌ರವರು ಗರೀಬುಲ್

ಮುಸನ್ನಿಫ್ ಮತ್ತು ಭೀ ಮತ್ತಿನಿ ಅಶ್ವಾರ್ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಅದೇ ರಿತಿ ಇರಾಕ್ ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಂಡಿತ ಇಬ್ಬು ಖಾಲವಿಯಾರವರು (ಮರಣ 370 ಹಿಜರಿ) ‘ಅಶ್ವಾರಾಬ್ ಸಲಾಸ್ಯೇನ್ ಸೂರತ್, ವಲ್ಸ ಮಿನ್ ಕಲಾಮುಲ್ ಅರಬ್’ ಮತ್ತು ‘ಅಲ್ ಮಹ್ಮೂರ್ ವಲ್ ಮಮ್ಮಾದ್’ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.

ಅರಬಿ ಭಾಷೆಯು ಇಸ್ಲಾಮೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಜಯಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಜನರು ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತರು ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆರಬಿ ಭಾಷೆಯು ಸಕಲ ಇಸ್ಲಾಮೀ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕಲೆಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಣಗೊಂಡಿತ್ತು.

## ಇತಿಹಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಇತಿಹಾಸ ಅಂದರೆ ಗತಿಸಿ ಹೋದ ವಿವಿಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರಿಸಿದ ನೆನಪುಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕ್ಷೋಧಿಕರಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಇತಿಹಾಸಕಾರಿಗೆ ತಫ್ಖೀರ್, ಹದೀಸ್, ವ್ಯಾಕರಣ, ಕಿರಾಅತ್, ಭಿಕ್ಷು ಮತ್ತಿತರ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ರಚಿಸುವವ ಎಂಬ ಗೌರವ ಲಭಿಸಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗೈದರು.

ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಇಸ್ಲಾಮೀ ಇತಿಹಾಸದ ಕ್ಷೋಧಿಕರಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನೈಜ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಶ್ರಿಯಾಧಾತುಗಳಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರವಾದಿಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆದರು.

ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಜಾರ್ಹುನ ಇಬ್ಬಾನ್ ಬಿನ್ ಉಸ್ಖಾನ್ ಬಿನ್ ಅಫ್ಖಾನ್ (ಮರಣ: 105 ಹಿಜರಿ) ಮತ್ತು ಆಸಿಮ್ ಬಿನ್ ಉಮರ್ ಬಿನ್ ಕತಾದಃ (ಮರಣ: 141 ಹಿಜರಿ) ಅವರು ಖುಲಫಾಉರ್ಅಶೀದೀನ್ ಮತ್ತು ಅಮವಿ ಖುಲಿಫರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಾಹನ ಸಂದೇಶವಾಹಕರ(ಸ) ಯುದ್ಧಗಳ ಕುರಿತು ಬರೆದರು. ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ಉಮರ್ ಅಲ್ ವಾಕಿದೀಯವರು (ಹಿಜರಿ 130–207) ‘ಕಿತಾಬುಲ್ ಮುಗಾರಿಬ್’ ಮತ್ತು ‘ಕಿತಾಬುಲ್ ಪುತ್ರೂಹ್’ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈಚಿಪ್ತ ಮತ್ತು ಸಿರಿಯಾ ಮತ್ತಿತರೆಡೆ ಇಸ್ಲಾಮೀ ವಿಜಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದರು.

ಅಲ್ಲಾಮಾ ಅಲ್ ವರ್ಧಾಶ್ (ಮರಣ: ಹಿಜರಿ 157) ಮತ್ತು ಅಬೂ ಇಸ್ಮಾಹಾಕ್ ಅಲ್ ಘರಾರಿಬ್ (ಮರಣ: ಹಿಜರಿ 188) ಅವರು ಸಿರಿಯಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಾಗಿದ್ದರು.

ಯಮನಿನಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ವಹಬ್ ಬಿನ್ ಮುನಬ್ಬಿಃ (ಮರಣ: ಹಿಜರಿ 110), ಮುಅಮ್ಮೂರ್ ಬಿನ್ ರಾಶಿದ್ (ಮರಣ: ಹಿಜರಿ 154) ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಗತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಯಮನಿ ಮದ್ರಸಾದ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದಾಗ, ಅವರು ಇಸ್ಲಾಮ್‌ಗಿಂತ ಮುಂಚಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮ್‌ಗಿಂತ ಮುಂಚಿನ ಜನಾಂಗಗಳ ವ್ಯಾತಾಂತರಗಳು ಮತ್ತು ಕರೆಗಳು ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ಈಚಿಪ್ತನಲ್ಲಿ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಬಿನ್ ಅಮ್ರ್ ಬಿನ್ ಆಸ್, ರಮ್ಯಾದ್ ಬಿನ್ ಹಬೀಬ್, ಲೈಸ್ ಬಿನ್ ಸಾಲ್ದಾ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅಲ್ಲಾಹನ ಸಂದೇಶವಾಹಕರ(ಸ) ಸೀರತ್ನೇ (ಇತಿಹಾಸದ) ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹಿಜರಿ ಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈಚೆಪ್ಪಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಅಬ್ದುರ್ರಹ್ಮಾನ್ ಬಿನ್ ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಬಿನ್ ಅವ್ವಾನಃರವರು ‘ಪ್ರತೂಹ್ ಮಿಸ್ರ್ ವಲ್ ಅಶ್ರಾಬಾರಹಾ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಸ್ಲಾಮಿಗಿಂತ ಮುಂಚಿನ ಈಚೆಪ್ಪಿಯನ್ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜತೆಗೆ ಇಸ್ಲಾಮೀ ವಿಜಯಗಳ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು, ಪಶ್ಚಿಮ ಸ್ಥೇಯನಿನ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಹಿಜರಿ 246ರ ವರೆಗಿನ ಈಚೆಪ್ಪಿಯನ್ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. ಈಚೆಪ್ಪಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅನೇಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಒರದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲ ಬಲೂಲಿ, ಅಲ್ಲ ಕಿಂದಿ, ಇಬ್ಬು ರುಹೋಲಾಕ್ ಮುಂತಾದವರು ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಚೆಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯ ಎನ್ಸ್ಯೂಕ್ಲೋಪಿಡಿಯಾ ಬರೆದಿರುವರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಕಲಕ್ಶಾಶಿಂದೀಯವರ ‘ಸಬಹಲ್ ಅಶ್ರಾಶೀ ಫೀ ಸನಾಅತುಲ್ ಇನ್ಶಾಶ್ಲಾಂ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ. ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಗಳು ಕೇವಲ ಈಚೆಪ್ಪಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬರೆದವುಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಇಬ್ಬು ತಗ್ರೀ ಬರದೀಯವರು (ಮರಣ: ಹಿಜರಿ 874) ರಚಿಸಿರುವ ‘ಅನ್ನಜೂಮಾ ಅಲ್ಲ ರುಹಾಹಿರತ್ ಫೀ ಅಶ್ರಾಬಾರಿ ಮಿಸ್ರ್ ವಲ್ ಕಾಹಿರಃ’ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬು ಅಯಾಸ್ ಬರೆದಿರುವ ‘ಬದಾಯಿಲಾರ್ಪ್ಯಾಹೂರ್ ಫೀ ವಕಾಯಿಲಾದ್ವಹೂರ್’ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕೆಲವು ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಇಬ್ಬು ಜರೀರ್ ತಗ್ರೀ. ಅವರು ತಮ್ಮ ‘ತಾರೀಖುಲ್ ಆಲಮ್’ ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆರಂಭದಿಂದ ಹಿಜರಿ 303ರ ವರೆಗಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ರಂಥ ‘ತಾರೀಖುರುಸುಲ್ ವಲ್ ಮುಲೂಕ್ನಲ್ಲಿ ಅವರು ತತೀಫಬ್ ರುಮನಿಯ<sup>1</sup> (ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಯ) ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮೀ ಇತಿಹಾಸದ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಅದೇ ರೀತಿ ಇಬ್ಬು ಕಸೀರ್(ರ)ರವರು ಅಲ್ಲ ‘ಕಾಮಿಲ್ ಫಿತ್ತಾರೀಖ್’ ಗ್ರಂಥ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ‘ತಾರೀಖುಲ್ ಆಲಮ್’ನಂತಹ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಬ್ಬು ಜರೀರ್ ರವರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹಿಜರಿ 630ರಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು.

ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಗ್ರಂಥಗಳು ಉಲೆಮಾಗಳು, ಆಡಳಿತಗಾರರು, ಕಾರ್ಯಗಳು, ವೈದ್ಯರು, ಕರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರರು, ಕುರ್ತಾಂತರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಮತ್ತು ಹದೀಸ್ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಾಂತಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಅವರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯು ವೈಕ್ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಾರೀಸಿನ ಸುರಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಪಟ್ಟ ಪರಿಶ್ರಮಗಳು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾಗಿವೆ. ಆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪಾರಿಭಾಷಿಕದಲ್ಲಿ ‘ಕಿತಾಬತ್ತರಾಜುಮ್’ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾದ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು ಇಂತಿವೆ: ಇಬ್ಬು ಅಸೀರ್ ರವರ ‘ಅಸದುಲ್ ಗಾಬತ ಫೀ ಮಾರ್ಲಿಫಲ್ಸುಹಾಬಃ’, ಇಬ್ಬು ಸಲಾದ್ ರವರ ‘ಅತ್ತಬಕಾತುಲ್ ಕಿಬರೀ’, ಸುಬ್ರಾಕೀಯವರ ‘ತಬಕಾತುಶಾಫಿಜಯ್ ಅಲ್ ಕಿಬರೀ’, ಇಮಾಮ್ ರುಹಬಿಯವರ ‘ಸೀರ್ ಅಶ್ರಾಲಾಮುನ್ಜ್ಬಾಲಾ’ ಇತ್ಯಾದಿ.

\* \* \* \* \*

#### **ಟಿಪ್ಪಣಿ:**

1. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ತತೀಫಬ್ ರುಮನಿ (ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ) ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.